

Kriegsgräber- und Gedenkstätte War Cemetery and Memorial Cmentarz wojenny i miejsce pamięci

Golm

„Die Soldatengräber sind die großen Prediger des Friedens.“
(Albert Schweitzer, Friedensnobelpreisträger)

Sie stehen am Ausgang zur größten Kriegsgräberstätte Mecklenburg-Vorpommerns. Dieser Ort ist zugleich Mahnstätte für den Frieden und ein Lernort der Geschichte. Im Jahr 2000 ist die Kriegsgräberstätte Golm in die Trägerschaft des Volksbundes Deutsche Kriegsgräberfürsorge e.V. übergegangen, der für die Pflege und den Erhalt der Anlage verantwortlich ist. Über die historischen Hintergründe informiert eine Dauerausstellung im Informationsgebäude.

Im September 1944 entstand auf dem Golm, der höchsten Erhebung der Insel Usedom, ein Friedhof für deutsche Soldaten, die im südlichen Ostseeraum und in den Lazaretten von Swinemünde starben.

Tausende zivile Opfer eines verheerenden amerikanischen Luftangriffs auf Swinemünde am 12. März 1945, vor allem Einwohner der Stadt und viele Flüchtlinge aus Hinterpommern, Ost- und Westpreußen, wurden auf dem Golm beigesetzt. Auch ausländische Zwangsarbeiter verloren bei dem Bombenangriff ihr Leben. Der größte Teil der Toten konnte nicht identifiziert werden und musste anonym in Gemeinschaftsgräbern bestattet werden.

An diesem Ort wird auch der vielen Bombenopfer gedacht, die ihre letzte Ruhestätte in heute nicht mehr existierenden Gräbern in Swinemünde fanden, nicht geborgen oder identifiziert werden konnten.

Noch vorhandene Einzelgrabkennzeichnungen ließen die zuständigen Behörden der ehemaligen DDR im Jahr 1969 im Rahmen einer Umgestaltung der Anlage entfernen. 1995 erfolgte die Neugestaltung der Gräberfelder auf Initiative der Interessengemeinschaft Gedenkstätte Golm e.V. Seither weist am Ausgang ein Holzkreuz auf den Friedhof hin und mahnt in Sichtweite der polnischen Grenze zur Versöhnung über Gräber und Grenzen hinweg.

In diesem Sinne betreibt der Volksbund in Kamminke seit 2005 die Jugendbegegnungs- und Bildungsstätte Golm. Unterstützen Sie die Versöhnungsarbeit des Volksbundes mit Ihrer Spende oder Ihrem Mitgliedsbeitrag.

Die Toten dieses Friedhofes mahnen zum Frieden.

„Soldiers' graves are the great preachers for peace.“
(Albert Schweitzer, Nobel Peace Prize winner)

You are standing at the entrance of the biggest area of war graves in Mecklenburg-Vorpommern. This memorial is also a warning to future generations and a place for learning about peace and history. In 2000, the Memorial Golm went under the trusteeship of the Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e.V. (German War Graves Commission), which is responsible for the maintenance and preservation of the premises. The permanent exhibition in our Information Center gives you historical background knowledge.

In September 1944, a cemetery was founded on the highest point, the so-called Golm, on the island of Usedom for German soldiers who had died in the southern part of the Baltic Sea Area and in the military hospitals in Swinemünde.

At this cemetery thousands of civilian victims of the devastating American air raid on the city of Swinemünde on March 12th, 1945 were buried. Those victims were mostly citizens of the city and many refugees from Eastern Pomerania as well as from Eastern and Western Prussia. But also foreign forced laborers lost their lives in the bombing. Most of them had to be buried anonymously in collective graves.

This place is also dedicated to the memory of the bomb victims who had been buried in no longer existing graves in Swinemünde, and victims who could not be recovered or identified.

Within the framework of a redesign of the premises in 1969, authorities of the former GDR removed the single grave markings. On the initiative of the “Community of Interest Memorial Golm”, a redesign of the burial grounds took place in 1995. Since then, a wooden cross within sight of the Polish border indicates the existence of the cemetery and calls for reconciliation across graves and borders.

In this spirit the Association runs the youth meeting and education center Golm in Kamminke since 2005. Please, support our work of reconciliation with your donation or membership fee.

The dead in this cemetery are an exhortation to peace.

„Groby żołnierzy są najlepszymi orędownikami Pokoju.“
(Albert Schweitzer, laureat Pokojowej Nagrody Nobla)

Znajdują się Państwo przed wejściem na największy cmentarz wojenny kraju związkowego Mecklenburg-Vorpommern. Miejsce to jest jednocześnie miejscem przestrogi i nauki historii. W roku 2000 cmentarz wojenny Golm został przekazany pod opiekę Narodowego Związku Opieki nad Niemieckimi Grobami Wojennymi, który odpowiedzialny jest za jego pielęgnację i utrzymanie. O historii tego miejsca informuje wystawa w pawilonie informacyjnym.

We wrześniu 1944 r. na najwyższym wzniesieniu wyspy Usedom, na wzgórzu Golm powstał cmentarz dla żołnierzy niemieckich, którzy zginęli na Morzu Bałtyckim lub zmarli w szpitalach wojskowych w Swinoujściu.

Na cmentarzu Golm zostały pochowane tysiące cywilnych ofiar amerykańskiego nalotu powietrznego na Świnoujście z 12 marca 1945 r. Byli to przede wszystkim mieszkańcy miasta i uchodźcy z terenów Pomorza i Prus Wschodnich. Podczas nalotu bombowego życie stracili także przymusowi robotnicy z krajów europejskich. Większą część zabitych nie można było zidentyfikować i z tego też powodu musieli być oni pochowani w anonimowych mogiłach zbiorowych.

Na tym cmentarzu wspomina się również ofiary bombardowania, które znalazły swoje ostatnie miejsce spoczynku w nieistniejących już dziś grobach w Świnoujściu, i które nie zostały nigdy odnalezione lub zidentyfikowane.

Na zlecenie dawnych urzędników DDR, w ramach akcji mającej na celu przekształcenie wyglądu cmentarza w roku 1965, usunięto istniejące jeszcze wtedy oznakowania pojedynczych grobów. Z inicjatywy Towarzystwa Opieki nad Miejscem Pamięci Golm cmentarz ten w roku 1995 został ponownie przekształcony. Od tego czasu przy wejściu na cmentarz znajduje się drewniany krzyż, który stojąc niedaleko granicy z Polską, wzywa do pojednania nie tylko nad grobami, ale także do pojednania przekraczającego granice państw.

Z tą też myślą Narodowy Związek Opieki nad Niemieckimi Grobami Wojennymi od 2005 r. prowadzi w Kamminke Ośrodek Kształceń i Spotkań Młodzieży Golm. Prosimy o wsparcie na rzecz pracy dla pojednania za pomocą datków lub bezpośredniego członkostwa w Narodowym Związku Opieki nad Niemieckimi Grobami Wojennymi.

Polegli spoczywający na tym cmentarzu apelują o Pokój.